

แนวทางการส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการของนักเรียนกลุ่มชนชาติพันธุ์ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3

Guidelines for Promoting Entrepreneurial Competency Among Ethnic Students in Schools Attached to the Chiang Mai Primary Educational Service Area Office 3

พิชญาพร วรพัฒน์^{1*}, สุบัน พรเวียง² และ ธารณ์ ทองงอก³

Pitchayapon Worapat^{1*}, Suban Pornwiang² and Than Thonggok³

¹ นักศึกษาระดับปริญญาโท, หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

¹ Graduate student, Department of Educational Administration, Faculty of Education,
Chiang Mai University.

² รองศาสตราจารย์, ภาควิชาพื้นฐานและการพัฒนาการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

² Associate Professor, Department of Educational Foundations and Development, Faculty of Education,
Chiang Mai University.

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์, ภาควิชาพื้นฐานและการพัฒนาการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

³ Assistant Professor, Department of Educational Foundations and Development, Faculty of Education,
Chiang Mai University.

* Corresponding author, E-mail: Poypitchayapon42@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันของการส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการ
ของนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3
และ 2) เพื่อศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ของการส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการของนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์
ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 การวิจัยครั้งนี้เป็นการ
วิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ที่มีนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์เป็นส่วนใหญ่
หรือทั้งหมด จำนวน 306 คน จาก 153 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วน
ประมาณค่า 5 ระดับ ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ 5 คน พบว่ามีค่าดัชนีความ
สอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.80 ถึง 1.00 และเมื่อนำไปทดลองใช้ (Try Out) พบว่ามีค่าความเชื่อมั่น
(Cronbach's Alpha) ทั้งฉบับเท่ากับ 0.96 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ
ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{Modified})

ผลการวิจัยพบว่า ภาพรวมสภาพปัจจุบันของการส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการอยู่ในระดับมาก
($\bar{x} = 3.53$, S.D. = 0.61) และสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.56$, S.D. = 0.54) โดยมีค่า
ดัชนีความต้องการจำเป็นโดยรวมเท่ากับ 0.291 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีความต้องการจำเป็น
ในการส่งเสริมสูงสุด คือ ด้านแรงขับภายใน การนำตนเอง และความสามารถในการฟื้นคืนพลัง
(PNI_{Modified} = 0.300) รองลงมา คือ ด้านการบริหารจัดการและการควบคุมความเสี่ยง
(PNI_{Modified} = 0.299) ด้านการแสวงหาโอกาส การทำงานเชิงรุก และการสร้างสรรค์นวัตกรรม
(PNI_{Modified} = 0.294) และด้านทักษะปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและจริยธรรม (PNI_{Modified} = 0.269) ตามลำดับ

คำสำคัญ: แนวทางการส่งเสริม, ความเป็นผู้ประกอบการ, นักเรียนกลุ่มชนชาติพันธุ์

Abstract

This research aimed to: 1) examine the current conditions of entrepreneurship promotion among ethnic minority students in schools under the Chiang Mai Primary Educational Service Area Office 3, and 2) investigate the desirable conditions of entrepreneurship promotion among ethnic minority students in schools under the same jurisdiction. A survey research design was employed. The study population consisted of 306 school administrators and teachers from 153 schools in which ethnic minority students constitute the majority or entirety of the student body. The research instrument was a five-point rating scale questionnaire. It was verified for content validity by 5 experts, yielding an Index of Item Objective Congruence (IOC) between 0.80 and 1.00. The try-out results revealed an overall reliability (Cronbach's Alpha) of 0.96 Data were analyzed using means, standard deviations, and the Modified Priority Needs Index (PNI_{Modified}).

The findings revealed that the overall current condition of entrepreneurship promotion was at a high level ($\bar{x} = 3.53$, S.D. = 0.61), while the overall desirable condition was at the highest level ($\bar{x} = 4.56$, S.D. = 0.54), yielding an overall PNI_{Modified} of 0.291. When examined by dimension, the aspect with the highest priority need was Internal Drive, Self-Direction, and Resilience (PNI_{Modified}=0.300), followed by Management and Risk Control (PNI_{Modified}=0.299), Opportunity Seeking, Proactiveness, and Innovation (PNI_{Modified}=0.294), and Social Interaction Skills and Ethics (PNI_{Modified}=0.269), respectively.

Keywords: promotional guidelines, entrepreneurial competency, ethnic minority students

บทนำ

ประเทศไทยมีความหลากหลายทางชาติพันธุ์สูง โดยกลุ่มชาติพันธุ์ถือเป็นกลุ่มเปราะบางที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงในมิติต่าง ๆ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ในขณะที่โลกยุคโลกาภิวัตน์เรียกร้องให้ทุกประเทศเตรียมพลเมืองให้พร้อมรับความเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะการพัฒนาทักษะและจิตวิญญาณความเป็นผู้ประกอบการ ซึ่งดัชนีผู้ประกอบการระดับโลก (GEI) ปี 2562 ระบุว่าไทยได้คะแนนเพียง 33.5 จาก 100 คะแนน อยู่อันดับที่ 54 จาก 137 ประเทศ (Acs, Szerb, & Lloyd, 2019) สะท้อนศักยภาพที่ยังต้องได้รับการพัฒนาอย่างเร่งด่วน

ความเป็นผู้ประกอบการถูกกำหนดไว้ในกรอบนโยบายสำคัญหลายฉบับ ทั้งยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561–2580 (คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ, 2559) แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566–2570) (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565) ซึ่งมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะความเป็นผู้ประกอบการตั้งแต่ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เนื่องจากนักวิชาการเชื่อว่าการปลูกฝังตั้งแต่วัยเด็กจะส่งผลให้เยาวชนมีความพร้อมประกอบอาชีพและพึ่งพาตนเองได้ในอนาคต (Usman,

2010; Huber, Sloof, & Van Praag, 2014; Bahmani, Arasti, & Hosseini, 2018)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ครอบคลุม 5 อำเภอ ได้แก่ อำเภอฝาง อำเภอแม่อาย อำเภอไชยปราการ อำเภอเชียงดาว และอำเภอเวียงแหง มีสถานศึกษาในความรับผิดชอบ 153 โรงเรียน มีนักเรียนทั้งหมด 44,197 คน เป็นนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ถึง 20,605 คน คิดเป็นร้อยละ 46.62 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3, 2566) จำนวน 15 กลุ่มชาติพันธุ์ ได้แก่ จีนยูนนาน พื้นเมือง ไทใหญ่ ปกาเกอญอ ไทลื้อ อาข่า ม้ง ลาหู่ ลีซู คะฉิ่น พม่า เมียน ดาราอั้ง ปะโอ และไทลาว พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นเขตทุรกันดารชายแดน ห่างไกล และมีความซับซ้อนด้านวัฒนธรรมและภาษา นักเรียนกลุ่มนี้เผชิญปัญหาหลายประการ ได้แก่ ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ ได้แก่ การทดสอบระดับชาติด้านการอ่าน (Reading Test: RT) การทดสอบความสามารถพื้นฐานระดับชาติ (National Test : NT) และการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (Ordinary National Educational Test: O-NET) ในปีการศึกษา 2564 –2566 ต่ำกว่าระดับประเทศในทุกกลุ่มชั้นเรียนและมีแนวโน้มลดลงต่อเนื่อง โดยพบว่าคะแนน RT ชั้น ป.1 รวมสองด้านต่ำกว่าระดับประเทศ 7.37 คะแนน, คะแนน NT ชั้น ป.3 ต่ำกว่าระดับประเทศ 3.49 คะแนน ส่วนคะแนน O-NET ในชั้น ป.6, ม.3 และ ม.6 มีคะแนนเฉลี่ยรวม 4 สาระวิชาต่ำกว่าระดับประเทศ 4.92, 1.93 และ 1.93 คะแนน ตามลำดับ (กลุ่มนิเทศติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3, 2567) อีกทั้งจากรายงานโครงการพาน้องกลับมาเรียน พบว่ามีเด็กหลุดออกจากระบบการศึกษา (Drop out) สูงถึง 12,085 คน โดยร้อยละ 9.59 ต้องออกไปประกอบอาชีพหาเลี้ยงครอบครัว ปัญหาและสถิติดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงช่องว่าง (Research Gap) ที่การจัดการศึกษาในระบบกระแสหลักยังไม่สามารถแก้ปัญหาความยากจนและสอดคล้องกับบริบทชีวิตได้ ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความจำเป็นในการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ เพื่อหาดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI) ในการส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการ อันจะเป็นฐานข้อมูลสำคัญให้ผู้บริหารใช้เป็นแนวทางพัฒนาผู้เรียนกลุ่มเปราะบางต่อไป

ปัญหาดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า การจัดการศึกษาในระบบกระแสหลักยังไม่ตอบสนองบริบทเฉพาะของนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ โดยเฉพาะการเชื่อมโยงกับทักษะอาชีพและวิถีชีวิตจริง ผู้วิจัยจึงมุ่งศึกษาแนวทางการส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการของนักเรียนกลุ่มชนชาติพันธุ์ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษามีแนวทางที่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ ช่วยลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา และส่งเสริมศักยภาพผู้เรียนได้อย่างยั่งยืน

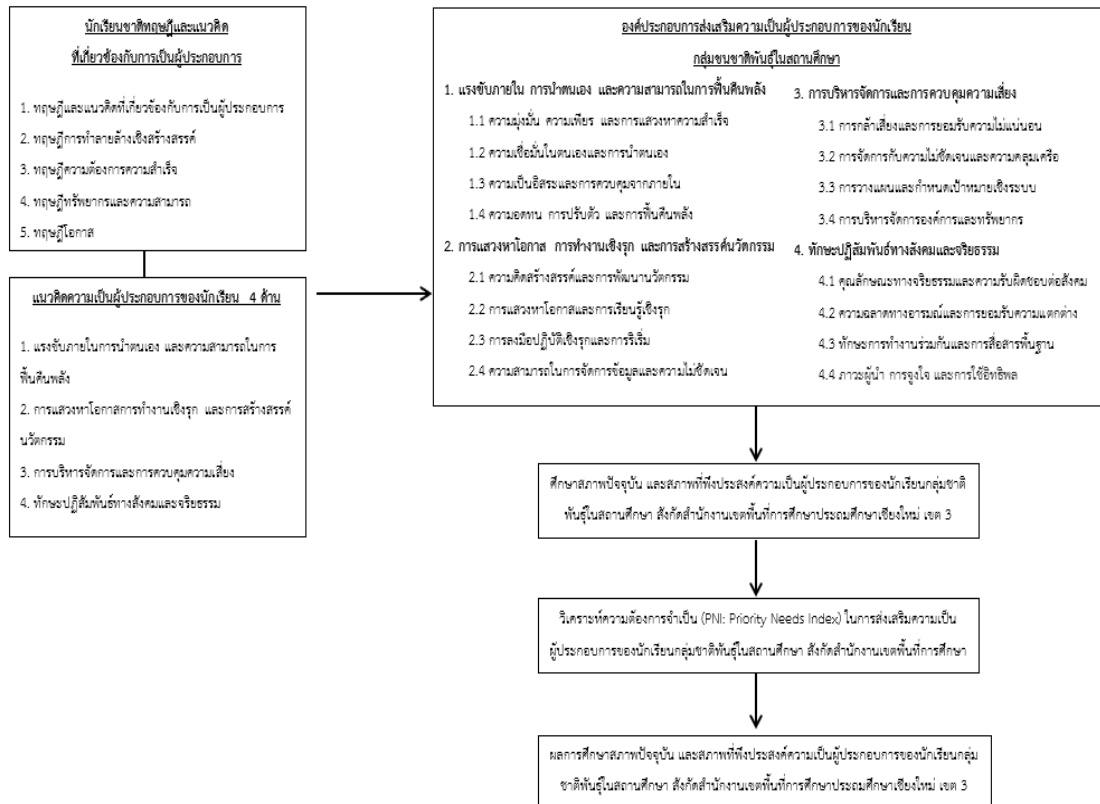
ผู้วิจัยจึงมุ่งศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ของการส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการของนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 เพื่อนำผลที่ได้ไปเป็นฐานในการจัดทำและตรวจสอบแนวทางการส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการของนักเรียนกลุ่มดังกล่าว อันจะช่วยให้ผู้บริหารสถานศึกษามีแนวทางปฏิบัติที่สอดคล้องกับบริบทเฉพาะพื้นที่ ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา และส่งเสริมศักยภาพผู้เรียนกลุ่มชาติพันธุ์ได้อย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของการส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการของนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3
2. เพื่อศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ของการส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการของนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3

แนวคิด ทฤษฎี กรอบแนวคิด

กรอบแนวคิดของการวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการของนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 โดยผู้วิจัยได้สังเคราะห์แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดองค์ประกอบของความเป็นผู้ประกอบการที่เหมาะสมกับบริบทของนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดงานวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มุ่งศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการของนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตด้านเนื้อหา โดยการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ครอบคลุมองค์ประกอบความเป็นผู้ประกอบการ 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านแรงจูงใจภายใน การนำตนเอง และความสามารถในการฟื้นคืนพลัง 2) ด้านการแสวงหาโอกาส การทำงานเชิงรุก และการสร้างสรรค์นวัตกรรม 3) ด้านการบริหารจัดการและการควบคุมความเสี่ยง และ 4) ด้านทักษะปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและจริยธรรม

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 306 คน จาก 153 โรงเรียน (โรงเรียนละ 2 คน) โดยผู้วิจัยศึกษาจากประชากรทั้งหมด

สำหรับเครื่องมือและการหาคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5

ระดับ ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ 5 คน พบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.80 ถึง 1.00 และเมื่อนำไปทดลองใช้ (Try Out) พบว่ามีค่าความเชื่อมั่น (Cronbach's Alpha) ทั้งฉบับเท่ากับ 0.96

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานและสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ประกอบด้วย เพศ ตำแหน่ง ช่วงอายุ วุฒิการศึกษาสูงสุด และประเภทสถานศึกษา จำนวน 5 ข้อ ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ความเป็นผู้ประกอบการของนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของ Likert ครอบคลุมองค์ประกอบความเป็นผู้ประกอบการทั้ง 4 องค์ประกอบ

การหาคุณภาพเครื่องมือดำเนินการโดยนำแบบสอบถามฉบับร่างเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมเบื้องต้น จากนั้นนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการหรือรองผู้อำนวยการสถานศึกษาที่มีวิทยฐานะตั้งแต่ชำนาญการพิเศษขึ้นไป จำนวน 2 คน ครูผู้สอนที่มีวิทยฐานะตั้งแต่ชำนาญการพิเศษขึ้นไป จำนวน 1 คน ศึกษาพิเศษชำนาญการพิเศษ จำนวน 1 คน และอาจารย์ประจำสาขาประถมศึกษา ภาควิชาหลักสูตรการสอนและการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำนวน 1 คน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยใช้สูตร $IOC = \sum R/N$ คัดเลือกเฉพาะข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป หลังจากนั้น นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขไปทดลองใช้ (Try Out) กับโรงเรียนที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มประชากร เพื่อวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามก่อนนำไปใช้เก็บข้อมูลจริง

การเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการ โดยผู้วิจัยนำหนังสือจากประธานกรรมการบริหารหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษากลุ่มประชากร เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม จากนั้นผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองทั้งในรูปแบบกระดาษและ Google Form แล้วรวบรวมแบบสอบถามคืนเพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป พบว่าได้รับแบบสอบถามกลับคืน จำนวน 306 ฉบับ คิดเป็นอัตราการตอบกลับ (Response rate) ร้อยละ 100 เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกตามลักษณะของข้อมูลแต่ละตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งมีลักษณะเป็นข้อมูลเชิงนามบัญญัติ (Nominal Data) วิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) เพื่ออธิบายลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ข้อมูลสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการของนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ ซึ่งมีลักษณะเป็นข้อมูลเชิงอันดับ (Ordinal Data) วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อแสดงระดับของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในภาพรวมและรายด้าน นอกจากนี้ผู้วิจัยได้นำผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์มาคำนวณค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index: PNI Modified) เพื่อจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในการพัฒนาแต่ละด้าน โดยใช้สูตร $PNI\ Modified = (สภาพที่พึงประสงค์ - สภาพปัจจุบัน) / สภาพปัจจุบัน$ ซึ่งด้านที่มีค่า PNI Modified สูงกว่าจะถูกนำมาพิจารณาเป็นลำดับแรกในการจัดทำแนวทางการส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการ

ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ความเป็นผู้ประกอบการของนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3

รายการ	ค่าเฉลี่ยของ			ค่าเฉลี่ยของ			PNI Modified	ลำดับ
	สภาพปัจจุบัน(D)			สภาพที่พึงประสงค์ (I)				
	\bar{x}	S.D.	แปลผล	\bar{x}	S.D.	แปลผล		
1. แรงขับเคลื่อนในการนำตนเอง และความสามารถในการฟื้นคืนพลัง	3.50	0.63	ปานกลาง	4.55	0.53	มากที่สุด	0.300	1
2. การแสวงหาโอกาสการทำงานเชิงรุก และการสร้างสรรค์นวัตกรรม	3.54	0.59	มาก	4.58	0.53	มากที่สุด	0.294	3
3. การบริหารจัดการและการควบคุมความเสี่ยง	3.51	0.62	มาก	4.56	0.53	มากที่สุด	0.299	2
4. ทักษะปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและจริยธรรม	3.57	0.60	มาก	4.53	0.55	มากที่สุด	0.269	4
รวม	3.53	0.61	มาก	4.56	0.54	มากที่สุด	0.291	

ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของความเป็นผู้ประกอบการของนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ดังแสดงในตารางที่ 1 พบว่า โดยภาพรวมสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.53$, S.D.=0.61) สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.56$, S.D.=0.54) และมีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นภาพรวม (PNI_{Modified}) เท่ากับ 0.291 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า

ด้านแรงขับเคลื่อน การนำตนเองและความสามารถในการฟื้นคืนพลัง สภาพปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.50$, S.D.=0.63) สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.55$, S.D.=0.53) และมีค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{Modified}) เท่ากับ 0.300

ด้านการบริหารจัดการและการควบคุมความเสี่ยง สภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.51$, S.D.=0.62) สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.56$, S.D.=0.53) และมีค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{Modified}) เท่ากับ 0.299

ด้านการแสวงหาโอกาส การทำงานเชิงรุก และการสร้างสรรค์นวัตกรรม สภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.54$, S.D.=0.59) สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.58$, S.D.=0.53) และมีค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{Modified}) เท่ากับ 0.294

ด้านทักษะปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและจริยธรรม สภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.57$, S.D.=0.60) สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.53$, S.D.=0.55) และมีค่าดัชนีความต้องการ

จำเป็น (PNI_{Modified}) เท่ากับ 0.269

เมื่อจัดลำดับความต้องการจำเป็นของความเป็นผู้ประกอบการ ของนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ ในสถานศึกษา พบว่า ด้านที่มีความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมพัฒนาสูงสุด คือ ด้านแรงขับเคลื่อน การนำตนเองและความสามารถในการฟื้นคืนพลัง (PNI_{Modified}=0.300) รองลงมา คือ ด้านการบริหารจัดการและการควบคุมความเสี่ยง (PNI_{Modified}=0.299) ด้านการแสวงหาโอกาส การทำงานเชิงรุก และการสร้างสรรค์นวัตกรรม (PNI_{Modified}=0.294) และด้านที่มีความต้องการจำเป็นต่ำสุด คือ ด้านทักษะปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและจริยธรรม (PNI_{Modified}=0.269) ตามลำดับ

สรุปและอภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการของนักเรียนกลุ่มชนชาติพันธุ์ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ภาพรวมสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมาก และสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด สะท้อนให้เห็นว่าสถานศึกษาในพื้นที่ตระหนักถึงความสำคัญของการเตรียมความพร้อมทักษะอาชีพให้กับผู้เรียน อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{Modified}) พบว่า ด้านที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ด้านแรงขับเคลื่อน การนำตนเอง และความสามารถในการฟื้นคืนพลัง (PNI = 0.300) สามารถอภิปรายได้ว่า เนื่องจากบริบทสถานศึกษาในเขต 3 อยู่ในพื้นที่ภูเขาสูง ทุรกันดาร ครอบครัวยากจน และมีอัตราเด็กหลุดออกจากระบบ (Drop out) เพื่อไปใช้แรงงานสูง ปัญหาเชิงโครงสร้างเหล่านี้ทำให้นักเรียนชาติพันธุ์มักขาดความเชื่อมั่น ขาดแรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์ และกลัวความล้มเหลว ดังนั้นก่อนที่จะส่งเสริมทักษะทางธุรกิจ สถานศึกษาจึงต้องเร่งสร้างความมุ่งมั่นและแรงขับเคลื่อนเป็นรากฐานอันดับแรก ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีความต้องการความสำเร็จของ McClelland (1961) ที่ระบุว่าแรงขับเคลื่อนเชิงจิตวิทยาเป็นปัจจัยหลักที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมผู้ประกอบการ รองลงมา คือ ด้านการบริหารจัดการและการควบคุมความเสี่ยง (PNI = 0.299) ซึ่งสะท้อนว่านักเรียนยังขาดโอกาสเรียนรู้การวางแผนทางการเงินและบริหารจัดการทรัพยากรอย่างเป็นระบบ และครูผู้สอนยังต้องการการสนับสนุนด้านการบริหารวิชาการ ผลการประเมินความต้องการจำเป็นดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดิษฐวัฒน์ ธนกรเต็มมูล, นภาพุฒิชัย บุญเชิดชู และจิตติรัตน์ แสงเลิศอุทัย (2567) ที่เสนอว่าการส่งเสริมทักษะอาชีพที่ยั่งยืน จำเป็นต้องบูรณาการการบริหารวิชาการเข้ากับบริบทพื้นที่สอดคล้องกับ ไพรัตน์ กลิ่นทับ, วราภรณ์ เกื้อนช่าง และพระมหาอุตร อุตตโร (2568) ที่ชี้ให้เห็นว่าการพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อทักษะอาชีพต้องอาศัยความพร้อม ด้านการบริหารความเสี่ยง และทรัพยากร นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ นงนุช ชุมภูเทพ และฉลอง ชาตรุประชีวิน (2562) ที่ระบุว่ารูปแบบการบริหาร เพื่อส่งเสริมอาชีพในโรงเรียนพื้นที่สูงต้องอาศัยการจัดการสภาพแวดล้อมที่ยืดหยุ่น และสอดคล้องกับ ญัฐวดี วัชแก้ว (2567) ที่สนับสนุนว่าการบริหารงานวิชาการเชิงรุก (Active Learning) ของครูเป็นหัวใจสำคัญในการยกระดับสมรรถนะผู้เรียนในพื้นที่ทุรกันดาร

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากความต้องการจำเป็นสูงสุดในด้านแรงขับเคลื่อน (PNI = 0.300) สถานศึกษาควรเร่งจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน (Project-Based Learning) โดยครูเปลี่ยนบทบาทเป็นผู้อำนวย

ความสะอาด (Coach) และสร้างพื้นที่ปลอดภัย (No Blame Zone) ให้นักเรียนกล้าลงมือทดลองเพื่อฟื้นคืนพลังจากความล้มเหลว

2. ด้านการบริหารจัดการความเสี่ยง (PNI = 0.299) ผู้บริหารควรบูรณาการหลักสูตรท้องถิ่นที่ส่งเสริมการวางแผนทางการเงิน และเขตพื้นที่การศึกษาควรสนับสนุนกองทุนตั้งต้น (Sandbox) ให้นักเรียนได้ทดลองทำธุรกิจจำลอง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพิ่มเติม โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) หรือการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) กับนักเรียน ครู ผู้บริหาร และผู้นำชุมชนในกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ เพื่อทำความเข้าใจปัจจัยเชิงลึกที่ส่งเสริมหรือเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการในแต่ละบริบทวัฒนธรรม เนื่องจากในพื้นที่ที่มีกลุ่มชาติพันธุ์ถึง 15 กลุ่มที่มีความแตกต่างกันทั้งด้านภาษา วัฒนธรรม และวิถีการดำรงชีวิต ซึ่งข้อมูลเชิงคุณภาพจะช่วยเติมเต็มมิติที่การวิจัยเชิงปริมาณไม่สามารถอธิบายได้

2. ควรมีการวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) เพื่อสร้างและทดสอบประสิทธิผลของรูปแบบหรือโปรแกรมการส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการที่ออกแบบมาเฉพาะสำหรับนักเรียนกลุ่มชนชาติพันธุ์ในพื้นที่สูงและถิ่นทุรกันดาร โดยนำภูมิปัญญาท้องถิ่น อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม และทรัพยากรในชุมชนมาบูรณาการเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตร เพื่อให้เกิดความเป็นเจ้าของและความยั่งยืนในการนำไปปฏิบัติ

3. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบ (Comparative Study) ระหว่างสถานศึกษาที่มีผลการส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการของนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ในระดับสูงกับสถานศึกษาที่มีผลในระดับต่ำ เพื่อค้นหาปัจจัยความสำเร็จ (Key Success Factors) และนำไปสู่การกำหนดแนวปฏิบัติที่ดีที่สามารถถ่ายทอดให้แก่สถานศึกษาอื่นได้

4. ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณที่ขยายขอบเขตไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่นที่มีบริบทใกล้เคียงกัน เพื่อตรวจสอบความสามารถในการสรุปอ้างอิง (Generalizability) ของผลการวิจัย และเพื่อนำไปสู่การพัฒนานโยบายการส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการสำหรับนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ในระดับภูมิภาคและระดับชาติต่อไป

5. ควรมีการศึกษาติดตามผลในระยะยาว (Longitudinal Study) เพื่อประเมินว่าแนวทางการส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ เมื่อนำไปปฏิบัติในสถานศึกษา แล้วส่งผลต่อพฤติกรรม ทักษะ และความสำเร็จในการประกอบอาชีพของนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ในระยะ 3-5 ปี หลังสำเร็จการศึกษาอย่างไร เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สะท้อนผลกระทบที่แท้จริงของการดำเนินงาน

เอกสารอ้างอิง

- กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3. (2567). แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2568-2570.
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3.
คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ. (2559). ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580.
สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

- ณัฐวุฒิ วังแก้ว. (2567). แนวทางการบริหารงานวิชาการเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู
โรงเรียนบ้านห้วยรินวิทยา จังหวัดเชียงใหม่ [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์].
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- ดิษฐวัฒน์ ธนกรเต็มมูล, นภาเดช บุญเชิดชู, และจิตติรัตน์ แสงเลิศอุทัย. (2567). การพัฒนารูปแบบ
การบริหารงานวิชาการเพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเขตตรวจราชการที่ 4. วารสารบริหารการศึกษา,
15(2), 123-135.
- นนุช ชุมภูเทพ, และฉลอง ชาตรุประชีวิน. (2562). รูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมอาชีพของนักเรียน
ในโรงเรียนขยายโอกาสที่ตั้งอยู่บนพื้นที่สูงและทุรกันดารในเขตภาคเหนือด้านตะวันตก.
วารสารการบริหารการศึกษา, 12(3), 87-102.
- ไพรัตน์ กลิ่นทับ, วรากลฤต เกื้อนช่าง, และพระมหาอุดร อุตโตโร. (2568). รูปแบบการบริหารสถานศึกษา
เพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดพิจิตรตามหลักอิทธิบาท 4.
วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 21(4), 245-260.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3. (2566). รายงานผลการจัดการศึกษาสำหรับ
นักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3. (2567). รายงานผลการดำเนินงานโครงการ
"พาน้องกลับมาเรียน นำการเรียนไปให้น้อง" ภายใต้แนวคิด "Obec Zero Dropout".
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579.
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2565). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570). สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- Acs, Z. J., Szerb, L., & Lloyd, A. (2019). Global Entrepreneurship Index 2019.
The Global Entrepreneurship and Development Institute.
- Bahmani, M., Arasti, Z., & Hosseini, S. M. (2018). Entrepreneurship education in primary
schools. *Journal of Education and Training*, 14(2), 22-35.
- Huber, L. R., Sloof, R., & Van Praag, M. (2014). The effect of early entrepreneurship
education. *Economics of Education Review*, 13(1), 56-78.
- McClelland, D. C. (1961). *The Achieving Society*. Van Nostrand.
- Usman, M. (2010). Instilling entrepreneurship culture in primary education.
International Journal of Education, 5(1), 12-25.